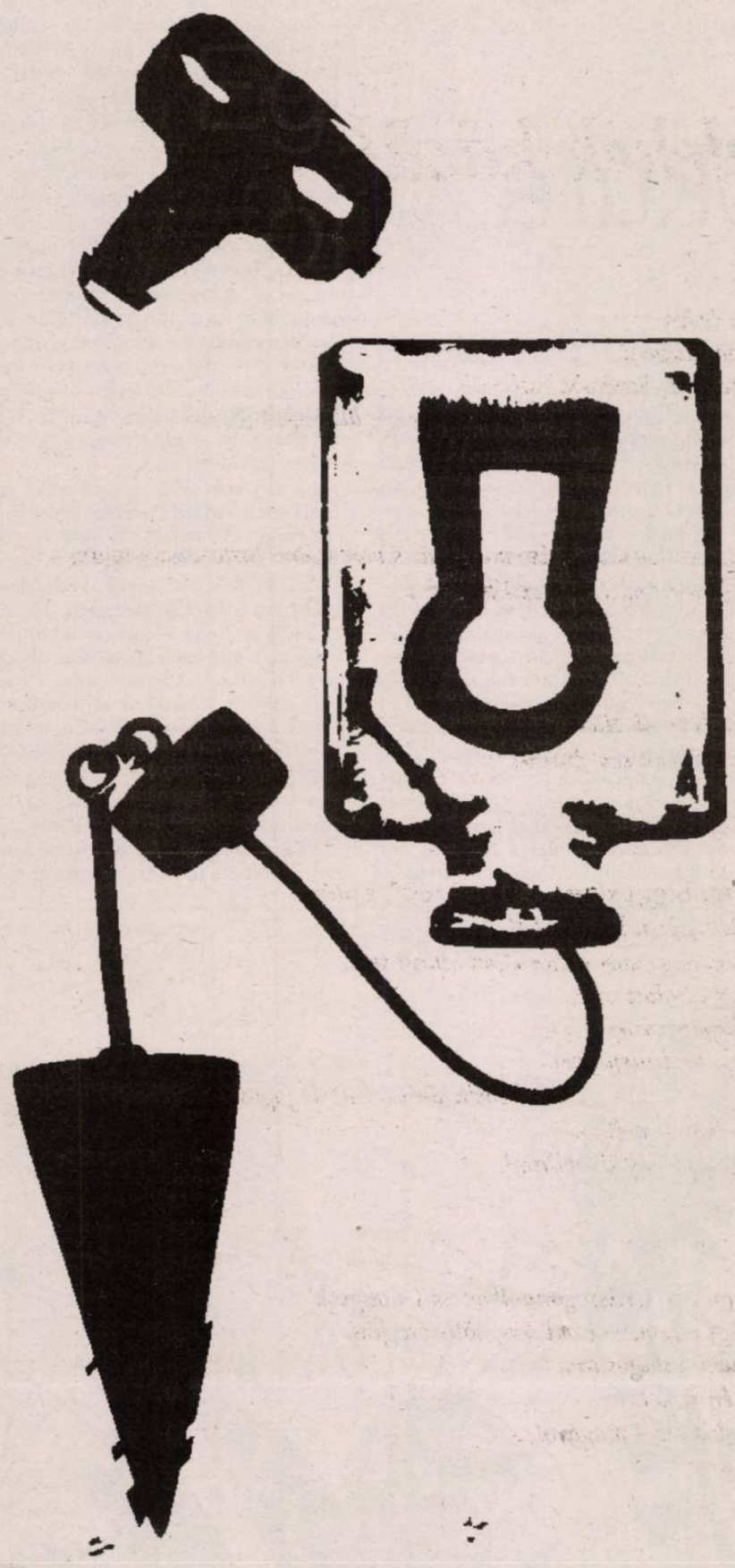

Frankl Aliona fotografikája

DOBAI PÉTER:

Teuton grácia

„Itt se volt, el se ment."
(Ez volt egy német lovag kardpengéjébe vésve, amikor elindult a Szentföldre, hogy felszabadítsa Jeruzsálemet. Mielőtt meghalt volna, maguk a zsidók, akik otthon voltak, adtak a sivatagban a haldoklónak egy pohár forrásvizet.)

Mindent köszönök, Klára, *Édesanyám.*
Köszönöm a kollégiumot,
ahová (talán túl hosszú időre) te adtál
be engem, kékszemű, gyönyörű Anyám——
——
Weimar? *Hátha Lotte soha ott se járt——*
Weimar? Wismar? Vagy Waterloo? A „Gárda meghal,
de meg nem adja magát."
Van Sztálingrád. *Van* Szmolenszk. *Van* Brest.
Van Sedan. *Van* Budapest, *ahol egy holt világra hoztál,*
Édes, Édes Anyám. Tégedet nem temet el a temető.
Talán Hamburg, *talán* Weimar, *talán* Stralsund,
talán Greifswald, *vagy* Aachen *talán?* Jena? Rügen?
Halle? Magdeburg? Borkum? Norderney? Cuxhaven?
Emden? Helgoland *talán? Talán az* aradi *akasztófák,*
a fekete bitófák, a fehér fojtóhurkok a tábornokok
nyakán? Vagy... vagy egy szép, csendes vidéki ház,
ahol ott leszel Te is, velem, mintha nélkülem, temetetlen
Anyám!?

IMRE FLÓRA:

Jó itt nekünk

jó itt nekünk sötétedik
kettőnk testére gondolok
meg-megrebbentik szárnyaik
gyöngéd sötét kis angyalok

a hétköznapi tárgyakon
mennyi jelentés fénylik át
a macska virágot szagol
lassúdan táncol a virág

kinn szél van könnyű őszi szél
észrevétlen jön meg az est
mi ez a kóbor röpke fény
asztal ágy derengeni kezd

valaki virraszt odafent
két tenyere az éjszaka
jó itt nekünk befed a csend
egymás testének sátora

TÁRCATÁR

A diszkóhajó

(A berlini fekete-füzetből)

Arra gondolt Szív, ahogy tartott hazafelé, a pankowi körtefához, hogy azért mégse lenne jó, ha ez az egész berlini füzet a r r ó l szólna. Bakó haláláról, természetesen. Hogy Bakó András utolsó hónapjai és napjai jobban lesznek exponálva, ez már bizonyosnak látszott, holott igazságtalan is volt mindenképpen. Szív a költőhöz az utolsó öt évben került igazán közel, s egyszerre látott egy fölszabadult, mondhatni elégedett embert, mert sikeres lett Bakó és elismert, hanem mindeközben Szív látott egy továbbra is rettegőt, aki hosszú évek és évtizedek alapos és kimerítő szorongása után, már egy rettenetesen konkrét dologgal hadakozott, a testben növekvő halállal.

Bakó egyszer riportot akart íratni Szívvel, azzal a céllal, hogy Szív l e p l e z z e l e a d i s z k ó h a j ó t. A diszkóhajó a Tiszán ringatózott, szemben a Közművelődési Palotával, és mert diszkóhajó volt, éjjelente hangosan zenélt, boros kólákat és kólás viszkiket ittak rajta a fiatalok, hangosan kiáltoztak és jól érezték magukat, és volt ott minden, dodózás, gyömöszkölés, meggondolt és meggondolatlan nemi reláció, milliós üzletkötés, de még egyszer késeléses gyilkosság is. Bakót azonban csak a zene érdekelte, pontosabban kergette őrületbe, mert a Tisza homokszínű vize Bakó lakótelepi ablakához vezette föl a taktusokat, egészen az ötödik emeletig, és az érzékeny fülű Bakó majd megőrült ettől, és többször könyörgött Szívnek, hogy leplezze, jaj leplezze már le végre a diszkóhajót, mert az egész lakótelep szenved miatta. Sőt, emelte föl az ujját Bakó, lehet, hogy maga a város is szenved. Mitöbb, tette hozzá Bakó András némi morfondírozás után, az egész világ szenved egy ilyen diszkóhajótól. A lakótelep azonban nem szenvedett, mert az egyik része éppenhogy a diszkóhajón volt, a másik része meg nem volt annyira érzékeny a zajokra, hangokra és a zörejekre, mint Bakó. Szív tehát nem leplezte le a diszkóhajót. Egyébként is ő akkoriban már méltóságon alulinak tartotta az ilyen leleplezéseket. És Balog Jocó sem leplezte le a diszkóhajót, akinek Bakó szintúgy könyörgött, nem egyszer, és nem kétszer, és lehet, hogy Bakó még meg is fenyegette Balog Jocót. Szív nevetett. És Balog Jocó is nevetett, hogy egy diszkóhajót nem lehet leleplezni. Bakó meg idegesen turkált a szakállában, hümmögött, és közben kilocsolta a vörös bort.

Olykor odaállt a radiátor mellé, mesélte később, a halála napján Bakóné, amikor Szívék és Balog Jocó meglátogatták az özvegyet, odaállt a radiátor mellé Bakó, és várta, mikor kezdi a kattogást. És addig volt rossz neki, míg kattogni nem kezdett. Mert ha már kattogott a radiátor, akkor volt valami, de amíg nem, addig csak várni lehetett és szorongani. És ha jött a nyár, Bakó minden délután azt várta, mikor kezdi már a diszkóhajó.

Az utolsó hónapokban eljárt Bakóhoz a Doki is, Szív legjobb barátja, és egy másik oldalról, nem a metszések és vágások, a kémiai beavatkozások oldaláról, hanem az úgynevezett lelki oldal felől igyekezett segíteni. Neki, Dokinak mesélte el Bakó, milyennek képzeli a gyógyulást. Feküdt Bakó az ágyon, részletezte Szívnek a Doki kedvenc kiskocsmájukban, és elmesélte, hogyan fog meggyógyulni.

Egyszercsak fölébred Bakó. Hoppszla hopp, hiszen hát reggel van, kora tavaszi reggel, csípős tavaszi napocska szórja a sugarakat, hanem azért még deresek az ágak, a harmat hideg és gyöngyözik a fűszálak oldalán. De már fénylik a csiganyom is! Édes Istenem, Istenkém, meggyógyultam, mondja Bakó. Az ég tiszta és kék, akár a legtisztább versek. Olyan kék az ég, hogy a madár átröpülhetne rajta. Kimegy a ház elé Bakó, nyújtózkodik, szívja a friss levegőt. Ez a ház, a kert nyilván csak Szekszárdon lehet, gondolta később Szív, ahol Bakóék családi háza volt, és ahová olyannyiszor hazamenekült Bakó, ha elege volt a szegedi porból, az értetlenségből és a diszkóhajóból. És itt áll most, és szívja a friss tavaszi levegőt. Érzi, meg van gyógyulva. Aztán mint gazda, körbe tekint. Dunsztos üvegeket lát az ablakpárkányon, télről maradt vizes uborkákat. Hogy maszatol az üvegekben a kaporzöld, a kenyérhaj. Szemben a kert, kertecske. Friss és hideg, fekete föld. Ásófejnyi buckák. Nyilván még ő ásta fel tavaly, most majd lehet veteményezni, kapálgatni, öntözgetni. És állt Bakó a kertecske előtt, bámészkodott, és egyszerre azt vette észre, hogy megmozdul a föld, szertegörög a göröngy, s a földet átüti egy féreg.

– Egy féreg? – kérdezte Szív.

– Ez volt a gyógyuláskép – mondta Doki és bólintott.

Bakó életének utolsó előtti éjszakáját Szív Ernőnével és Balog Jocóval töltötte. Ők vigyáztak rá, bent a kórházban, a külön szobában, ahol egyedül feküdhetett Bakó, pedig volt ott még egy másik, szabad ágy is, és ez igen nagy kegy volt, különös kiváltság. Habár, mondta később Bakóné, Bakó a haldoklás közben is a fenébe kívánta ezt a kiváltságot, legyen már vége, motyogta, ha magához tért, hánynom kell ettől az egésztől, motyogta, vigyetek haza, motyogta, otthon akarom bevégezni, motyogta, és ez nem volt lehetséges, mert Bakót már nem engedték ki a kórházból. Ki tudja, miért. Pénzbe kerül az, vagy orvosi elvek, plusz adminisztráció, mifene. Nem élünk Amerikában.

A kórház előtt, ahol Bakó haldoklott, villamosok jártak. Bakó Andrásné azt is elmesélte, hogy amikor a villamos elcsattogott az épület előtt, Bakó kinyitotta a szemét, és azt mondta, villamos. És erről Szívnek meg az jutott az eszébe, hogy Szív Lacika akkoriban azt mondogatta minden kétlábú emberi lényre, lett légyen az kislány, mamika vagy alkoholista bácsi, hogy baba.

– Baba – mondta Szív Lacika, majd kiugrott a babakocsiból.

– Villamos – mondta Bakó András és haldoklott.
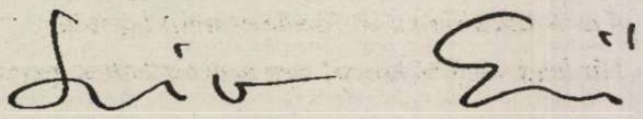
És amikor Szív Ernőné és Balog Jocó bent éjszakázott nála, az utolsó előtti éjszakája volt az Bakónak, Szív Ernőné szerint, amikor törölgette a homlokát, és azt kérdezte tőle, jó ez, Bandika, akkor Bakó szeme megrebbent, hogy jó, mert már többet mondani sem, jelezni sem tudott. Hogy legalább ennyi. Megtörlik az ember homlokát, és az jó. Szerdán reggel Bakóné még a fülére tette a fülhallgatóját, és bekapcsolta neki a zenét. Mahler negyedik szimfóniája. Ezt az opust különösképpen szerette Bakó. Közben halt meg, tíz óra előtt néhány perccel. Gustav Mahler zenélt neki, miközben elvitte a nagy n é m a diszkóhajó.